

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

لایحه موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و
کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و بوسنی و هرزگوین

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۴۲

تاریخ: ۱۳۹۳/۴/۱۰

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

لایحه موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و کیفری
بین جمهوری اسلامی ایران و بوسنی و هرزگوین

تدوین، تنقیح و استخراج:

محمد برزگر خسروی

بازبینی و نظارت علمی:

محمدهادی توکل‌پور

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳/۰۴۲

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۴/۱۰

پژوهشکده شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و بوسنی و هرزگوین

فهرست مطالب

مقدمه	۲
لایحه موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و بوسنی و هرزگوین	۳
نظر (مرحله اول) شورای نگهبان	۵
سرانجام مصوبه	۶

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

لایحه موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و بوسنی و هرزگوین

مرحله اول

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۰/۱۲/۱۶

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۱/۲۳

ماده واحده- موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و
کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و بوسنی و هرزگوین به شرح
پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و کیفری بین
جمهوری اسلامی ایران و بوسنی و هرزگوین

...

ماده ۲۲-

۱- درخواست اجرای تصمیم صادر شده از طریق مجاری
دیپلماتیک به مرجع قضایی مربوط طرف متعاهدی که قرار است
تصمیم در قلمرو آن اجراء شود، ارائه خواهد شد.

...

الف- دیدگاه مغایرت

- اطلاق بند (۱) ماده ۲۲ به معنای پذیرش اجرای حکم توسط دادگاه‌های ایران
است که آن حکم در کشور دیگر صادر شده و ممکن است برخلاف احکام اسلامی
باشد. لذا اطلاق آن از حیث تأیید صحت قوانین و آیین دادرسی کشور بوسنی و
هرزگوین و اثر دادن به احکامی که ممکن است در دادگاه‌های این کشور، برخلاف
ضوابط اسلامی صادر شده باشد، خلاف موازین شرع است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

- اطلاق بند (۱) ماده (۲۲)، مغایر با موازین شرع شناخته شد.

* * *

ماده ۲۳-

۱- مرجع قضایی طرف متعهدی که تصمیم قرار است در داخل قلمرو آن شناسایی و اجراء شود، تصمیم را طبق قوانین ملی خود اجراء خواهد کرد.

...

الف- دیدگاه مغایرت

- بند (۱) این ماده به معنای پذیرش نحوه اجرای تصمیمات بر اساس قوانین کشور بوسنی و هرزگوین است. از آنجا که ممکن است برخی از مقررات مربوط به اجرای تصمیمات قضایی در بوسنی و هرزگوین، به جهت عدم تقید این کشور به رعایت موازین شرعی در قانونگذاری، مغایر با موازین شرعی باشد، لذا اطلاق این ماده مغایر با موازین شرعی است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

- اطلاق بند (۱) ماده (۲۳)، مغایر با موازین شرع شناخته شد.

* * *

ماده ۲۸- معاضدت حقوقی در امور کیفری شامل تسلیم اسناد و مدارک و نیز انجام اقدامات رسیدگی از قبیل تحقیق از متهم، استماع شهود و کارشناسان، بازرسی محل سکونت و اشخاص می‌باشد.

الف - دیدگاه مغایرت

- با توجه به اینکه ممکن است برخی از موارد معاضدت قضایی که بر اساس مقررات کشور بوسنی و هرزگوین انجام می‌شود، خلاف موازین شرعی باشد، فلذا اطلاق این ماده مغایر موازین شرع است. به عنوان مثال بازداشت افراد، با توجه به اشاره این ماده به «از قبیل»، یکی از مصادیق معاضدت قضایی است که ممکن است در انجام آن، حریم‌های شرعی رعایت نگردد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- اطلاق ماده (۲۸)، مغایر با موازین شرع شناخته شد.

نظر (مرحله اول) شورای نگهبان^۱

- همان‌گونه که در موافقتنامه‌های مشابه اظهار نظر شده است این لایحه از این جهت که اطلاق برخی مواد آن از جمله مواد (۲۲) و (۲۸)، اعمال مقررات و تصمیمات غیر منطبق با موازین شرعی دولت طرف متعاقد را لازم الاجرا دانسته است و مستلزم تأیید صحت قوانین و صحت آیین دادرسی قوه قضائیه بوسنی و هرزگوین و نیز ارجاع کارهای قضایی به دادگاه‌های کشور طرف متعاقد می‌باشد که خود موجب اثر دادن بر احکامی است که در آن دادگاه‌ها ولو برخلاف ضوابط اسلامی صادر می‌گردد، خلاف موازین شرع شناخته شد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۶۳۸۲ مورخ ۱۳۹۱/۱/۳۰ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

مرحله دوم

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۲/۲۰ (مصوبه اصراری)

ماده واحده- موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و بوسنی و هرزگوین به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود. موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و بوسنی و هرزگوین

...

ماده ۲۲-

۱- درخواست اجرای تصمیم صادر شده از طریق مجاری دیپلماتیک به مرجع قضایی مربوط طرف متعهدی که قرار است تصمیم در قلمرو آن اجراء شود، ارائه خواهد شد.

...

ماده ۲۳-

۱- مرجع قضایی طرف متعهدی که تصمیم قرار است در داخل قلمرو آن شناسایی و اجراء شود، تصمیم را طبق قوانین ملی خود اجراء خواهد کرد.

...

ماده ۲۸- معاضدت حقوقی در امور کیفری شامل تسلیم اسناد و مدارک و نیز انجام اقدامات رسیدگی از قبیل تحقیق از متهم، استماع شهود و کارشناسان، بازرسی محل سکونت و اشخاص می‌باشد.

...

سرانجام مصوبه

* با توجه به اصرار مجلس شورای اسلامی نسبت به مصوبه خویش در خصوص ماده واحده فوق، مصوبه مزبور طبق اصل ۱۱۲ قانون اساسی، برای رفع اختلاف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد. این ماده واحده در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد بررسی قرار گرفت و «نظر مجلس شورای اسلامی، عیناً مورد تأیید قرار گرفت».

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را ایا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵ - ۲۱
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir